

ΗΥ-112: Φυσική Ι
Χειμερινό Εξάμηνο 2022
Διδάσκων: Γ. Καφεντζής

Έκτη Σειρά Ασκήσεων

Ημερομηνία Ανάθεσης: 7/12/2022

Ημερομηνία Παράδοσης: 6/1/2023, 23:59,

αποκλειστικά ηλεκτρονική παράδοση

Σημείωση: Επιτρέπεται η χρήση υπολογιστή για τις πράξεις. Δείξτε όμως όλα τα βήματα της λύσης σας.

Κρατήστε 3 δεκαδικά ψηφία στις πράξεις σας.

Κάποιες από τις δοσμένες απαντήσεις μπορεί να είναι προσεγγιστικές και να διαφέρουν από τις δικές σας.

Θεωρήστε - όπου χρειάζεται - $e = 1.6 \times 10^{-19}$ C, $m_e = 9.11 \times 10^{-31}$ kg, και $k_e = 9 \times 10^9$ Nm²/C².

Άσκηση 1.

Τρία σημειακά φορτία βρίσκονται σε μια ευθεία γραμμή. Το φορτίο $q_3 = 5 \times 10^{-9}$ C βρίσκεται στη θέση $x = 0$. Τα φορτία $q_2 = -3 \times 10^{-9}$ C και q_1 βρίσκονται στις θέσεις $x = 0.04$ m και $x = 0.02$ m. Αν η συνισταμένη των δυνάμεων στο q_3 είναι μηδέν, πόσο είναι το φορτίο q_1 ;

Απ.: 0.750×10^{-9} C

Άσκηση 2.

Ένα ηλεκτρόνιο αφήνεται σε ομογενές ηλεκτρικό πεδίο και επιταχύνεται κάθετα προς τα επάνω, ταξιδεύοντας 4.5 m στα πρώτα 3.0×10^{-6} s.

(α) Ποιό είναι το μέτρο και η κατεύθυνση του ηλεκτρικού πεδίου;

(β) Στην εκφώνηση δεν αναφέραμε τίποτα για βαρυτικές δυνάμεις. Πόσες φορές μεγαλύτερη είναι η επιτάχυνση του ηλ. πεδίου από τη βαρυτική επιτάχυνση g ;

Απ.: (α) 5.69 N/C, (β) 10^{11} φορές μεγαλύτερη

Άσκηση 3.

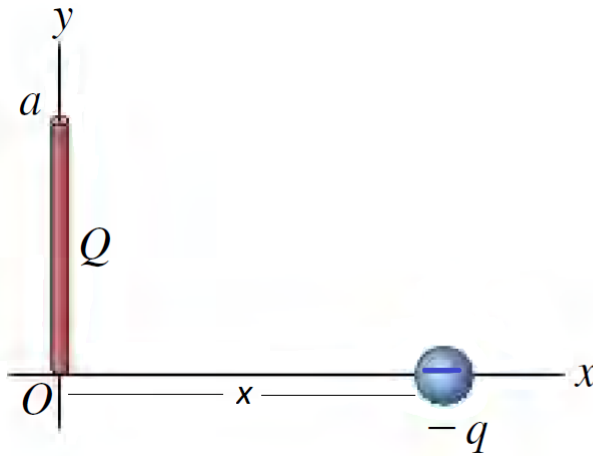
Στο Σχήμα 1, μια θετικά φορτισμένη ράβδος με ομοιόμορφα κατανομημένο φορτίο Q βρίσκεται τοποθετημένη στον άξονα $y'y$ ανάμεσα στα σημεία $y = 0$ και $y = \alpha$. Ένα αρνητικά φορτισμένο σημειακό φορτίο βρίσκεται στο θετικό ημιάξονα $x'x$, σε απόσταση x από τη συμβολή των αξόνων.

(α) Δείξτε ότι οι $x-$ και $y-$ συνιστώσες του ηλεκτρικού πεδίου λόγω της ράβδου για κάθε σημείο του θετικού ημιάξονα $x'x$ δίνονται ως

$$E_x = \frac{k_e Q}{x} \frac{1}{\sqrt{x^2 + \alpha^2}} \quad (1)$$

$$E_y = -\frac{k_e Q}{\alpha} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{\sqrt{x^2 + \alpha^2}} \right) \quad (2)$$

Σας δίνονται στο σχήμα κάποια έτοιμα ολοκληρώματα για να τα χρησιμοποιήσετε.

$$\int_{c_1}^{c_2} \frac{1}{(x^2 + y^2)^{\frac{3}{2}}} dy = \frac{y}{x^2 \sqrt{x^2 + y^2}} \Big|_{y=c_1}^{y=c_2}$$

$$\int_{c_1}^{c_2} \frac{y}{(x^2 + y^2)^{\frac{3}{2}}} dy = -\frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2}} \Big|_{y=c_1}^{y=c_2}$$

Σχήμα 1: Σχήμα Άσκησης 3.

(β) Δείτε ότι οι x - και y - συνιστώσες της δύναμης που ασκεί η ράβδος στο σημειακό φορτίο δίνονται ως

$$F_x = -k_e \frac{qQ}{x} \frac{1}{\sqrt{x^2 + \alpha^2}} \quad (3)$$

$$F_y = k_e \frac{Qq}{\alpha} \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{\sqrt{x^2 + \alpha^2}} \right) \quad (4)$$

(γ) Δείξτε ότι αν $x \gg \alpha$ τότε

$$F_x \approx -k_e \frac{Qq}{x^2} \quad (5)$$

$$F_y \approx \frac{1}{2} k_e \frac{Qqa}{x^3} \quad (6)$$

Hint: Για την y -συνιστώσα, κάντε ομώνυμα τα κλάσματα, απλοποιήστε τον αριθμητή που προκύπτει, και τότε εκτελέστε την προσέγγιση $x \gg a$, όπως την είδαμε και στις διαλέξεις.

Άσκηση 4.

Ένα θετικό φορτίο q είναι “δεμένο” στο σημείο $(x, y) = (0, 0)$ και ένα αρνητικό φορτίο $-2q$ επίσης “δεμένο” στο σημείο $(x, y) = (a, 0)$.

(α) Δείξτε τις θέσεις των φορτίων σε ένα απλό σχήμα.

(β) Βρείτε το ηλεκτρικό δυναμικό V σε κάθε σημείο του άξονα x' ως συνάρτηση της τετμημένης x . Διακρίνετε τρεις περιπτώσεις: $x < 0$, $x > a$, $0 < x < a$. Θεωρήστε ότι το δυναμικό είναι μηδέν σε άπειρη απόσταση από το φορτίο.

(γ) Σε ποιό/α σημείο/α, πέραν του άπειρου, το δυναμικό είναι μηδέν;

(δ) Τι συμβαίνει στο ερώτημα (β) αν $x \gg a$; Εξηγήστε.

Απ: (γ) $x = -a, x = a/3$

Άσκηση 5.

Το ηλεκτρικό δυναμικό V σε μια περιοχή του χώρου περιγράφεται ως

$$V(x, y, z) = A(x^2 - 3y^2 + z^2) \quad (7)$$

με A σταθερά.

(α) Δείξτε ότι το ηλεκτρικό πεδίο $\vec{E}$ σε κάθε σημείο αυτής της περιοχής δίνεται ως

$$\vec{E} = -2Ax\vec{i} + 6Ay\vec{j} - 2Az\vec{k} \quad (8)$$

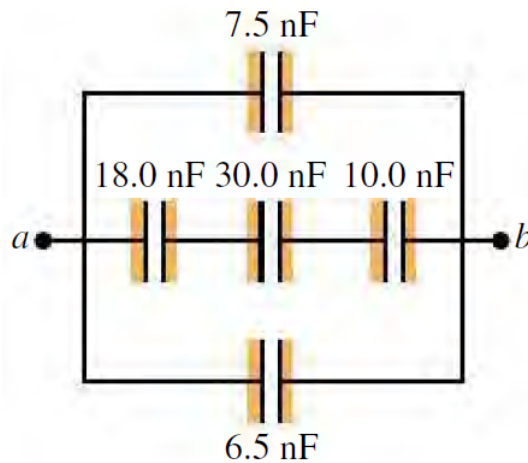
(β) Το έργο που παράγεται από το πεδίο όταν ένα σημειακό φορτίο 1.5×10^{-6} C κινείται από το σημείο $(0, 0, 0.25)$ στη συμβολή των αξόνων είναι 6×10^{-5} J. Βρείτε τη σταθερά A .

(γ) Βρείτε το ηλεκτρικό πεδίο στο σημείο $(0, 0, 0.25)$.

Απ.: (β) 640 V/m^2 , (γ) $-320\vec{k} \text{ V/m}$

Άσκηση 6.

Στο Σχήμα 2 βλέπετε ένα σύστημα από πυκνωτές. Μια διαφορά δυναμικού ίση με 25 V εφαρμόζεται μεταξύ των σημείων ab .

Σχήμα 2: Σχήμα Άσκησης 6.

(α) Ποιά είναι η ισοδύναμη χωρητικότητα του συστήματος;

(β) Πόσο φορτίο αποθηκεύεται σε αυτό το σύστημα;

(γ) Πόσο φορτίο αποθηκεύει ο πυκνωτής των 6.5 nF;

(δ) Πόση είναι η διαφορά δυναμικού στα άκρα του πυκνωτή των 7.5 nF;

Απ.: (α) 19.3 nF, (β) 482 nC, (γ) 162 nC, (δ) 25 V

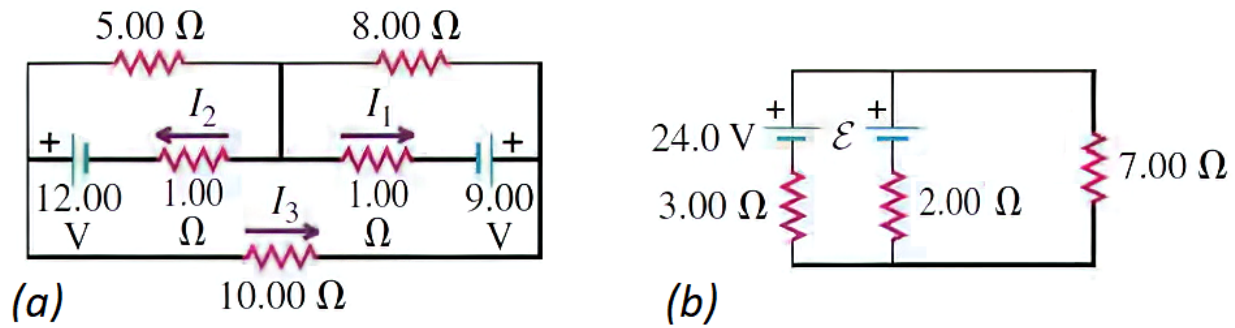
Άσκηση 7.

Στο Σχήμα 3 βλέπετε δυο κυκλώματα αντιστάσεων.

(α) Στο κύκλωμα (α), υπολογίστε τα ρεύματα I_1, I_2, I_3 όπως φαίνονται στο σχήμα. Κάνετε εύλογες υποθέσεις για τα ρεύματα των αντιστατών που δεν έχουν σημειωθεί.

(β) Στο κύκλωμα (β), πόση πρέπει να είναι η ΗΕΔ ε έτσι ώστε το ρεύμα που περνά από τον αντιστάτη των 7.0 Ω να είναι 1.80 A; Θεωρήστε ότι κάθε πηγή ΗΕΔ έχει αμελητέα εσωτερική αντίσταση. Κάνετε εύλογες υποθέσεις για τα ρεύματα των αντιστατών που δεν έχουν σημειωθεί.

Απ.: (α) $I_1 = 0.848$, $I_2 = 2.142$, $I_3 = 0.1706$ A, (β) $\varepsilon = 8.6$ V

Σχήμα 3: Κυκλώματα Άσκησης 7.

Άσκηση 8.

Ένας πυκνωτής χωρητικότητας $2.0 \mu\text{F}$ είναι αρχικά αφόρτιστος και συνδέεται σε σειρά με έναν αντιστάτη αντίστασης $6 \text{ k}\Omega$ και με μια πηγή ΗΕΔ $\mathcal{E} = 90 \text{ V}$, αμελητέας εσωτερικής αντίστασης. Το κύκλωμα κλείνει όταν $t = 0$.

- (α) Τη στιγμή ακριβώς που κλείνει, ποίος είναι ο ρυθμός με τον οποίο η ηλεκτρική ενέργεια παραδίδεται στον αντιστάτη;
- (β) Για ποιά τιμή του t ο ρυθμός παράδοσης ηλεκτρικής ενέργειας στον αντιστάτη είναι ίσος με το ρυθμό αποθήκευσης της ηλεκτρικής ενέργειας στον πυκνωτή; Θυμηθείτε ότι αν $U_E(t)$ είναι η ηλεκτρική ενέργεια που αποθηκεύεται στον πυκνωτή, ο ρυθμός αποθήκευσής της θα είναι $\frac{d}{dt}U_E(t)$.
- (γ) Τη στιγμή t που βρήκατε πριν, ποίος είναι ο ρυθμός με τον οποίο η ηλεκτρική ενέργεια παραδίδεται στον αντιστάτη;

Απ.: (α) 1.35 W , (β) $RC \ln(2) = 8.31 \times 10^{-3} \text{ s}$, (γ) 0.3375 W